

studier publiceras i öppen databas

deklarationen primärt är skriven för läkare, uppmanas andra personalgrupper som bedriver klinisk forskning att anta deklarationens riktlinjer.

En tredje ny paragraf behandlar forskning på insamlad vävnad eller data där det inte går att få informerat samtycke, oftast för att personen i fråga har avlidit.

– Den nya paragrafen slår fast att det kan vara tillåtet att forska på sådant material, men det måste alltid godkännas av en etisk kommitté, säger Eva Nilsson Bågenholm.

Villkoren för att använda placebo är en återkommande

Eva Nilsson Bågenholm

fråga på WMAs agenda. Grundprincipen i Helsingforsdeklarationen är att placebo bara får användas när det saknas en etablerad terapi. Annat skulle strida mot principen om att patienten ska garanteras bästa vård. 2002 lades dock en fotnot till med innebörden att placebo även får användas när det handlar om att studera en terapies effektivitet eller säkerhet.

– Framför allt ledamöterna från Sydafrika och de sydamerikanska länderna ville att vi skulle gå tillbaka till den ursprungliga texten. Man är rädda för att bli exploaterade. Nu beslutade vi att lyfta in fotnoten i huvudtexten, samtidigt som en arbetsgrupp tillsattes som mer i detalj ska precisera när det kan vara rimligt att använda placebo.

Ytterligare en omdiskuterad paragraf är den som slår fast att deltagare ska ha rätt till

bästa tillgängliga vård efter avslutad studie. Syftet är att hindra att exempelvis läkemedelsföretag gör studier i u-länder och sedan lämnar deltagarna i sticket. Den förtydligande text som tidigare låg i en fotnot har nu inarbetats i huvudtexten.

Paragrafen har av en del företag tolkats som att de har ansvar för deltagarnas fortsatta vård för resten av livet. Men det är en missuppfattning, säger Eva Nilsson Bågenholm.

– Paragrafen säger bara att innan man påbörjar en studie ska man göra upp hur den fortsatta vården ska ske. I praktiken betyder det att man inte ska göra studier i länder som inte har en fungerande sjukvård.

Michael Lövtrup

michael.lovtrup@lakartidningen.se

Den nya versionen av Helsingforsdeklarationen kommer inom kort att finnas tillgänglig på Läkarförbundets webbplats.

Vård bör hållas utanför Konsumenttjänstlagen

Läkarförbundet motsätter sig att Konsumenttjänstlagen utvidgas till att omfatta hälso- och sjukvårdens tjänster.

I ett remissvar på en promemoria från justitiedepartementet framhåller Läkarförbundet att en tjänst i Konsumenttjänstlagens mening är ett löfte om att prestera ett visst resultat. Men en vårdgivare kan inte alltid hållas ansvarig om en patient inte blir frisk, anser förbundet. Dessutom skulle man få en parallellreglering, då det redan i Hälso- och sjukvårdslagen finns bestämmelser om ersättning för skada som uppstått i samband med sjukvård.

Läkarförbundet befarar också att ett utvidgande av Konsumenttjänstlagen till vårdområdet skulle leda till fler civilrättsliga processer mot enskilda vårdanställda. Även Sveriges Kommuner och Landsting avvisar tanken på att låta offentliga tjänster, däribland offentligt finansierad vård, falla under Konsumenttjänstlagen. Ett skäl är att offentliga tjänster ofta innefattar myndighetsutövning. ■

Sylf-policy för att få unga välja forskning

De ogynnsamma villkoren för att bedriva klinisk forskning i Sverige har enligt Sveriges yngre läkares förening, Sylf, gjort att andelen yngre läkare som väljer att satsa på en forskarkarriär har sjunkit drastiskt. Inför den kommande forskningspropositionen presenterar Sylf därför en fempunktspolicy för att förmå fler unga läkare att välja forskarbanan.

- Förbättra möjligheten att forska inom ramen för en anställning.
- Anpassa löneutvecklingen och öka meritvärdet.
- Förkorta utbildningstiden och inrätta fler forskar-AT- och forskar ST-block.
- Öka basresurserna och ändra fördelningen av ALF-medel.
- Värna sambandet mellan stärkt forskning och bättre sjukvård. ■

Läs mer Hela policyn finns på sylf.se

Antibiotikaresistens oroar WMA

WMA oroas över spridningen av antibiotikaresistens, som man menar har skapat ett globalt problem med allvariga implikationer, såväl hälsomässigt som ekonomiskt. För att begränsa spridningen slog WMAs generalförsamling i ett uttalande fast att antibiotika bara ska skrivas ut av behörig vårdpersonal eller veterinär. ■

fullmäktigemöte

betsgivarna att skapa ett attraktivt system så att man har tillräckligt många doktorer.

Sjukhusläkarföreningen uppmärksammar i en motion att stora pensionsavgångar väntar inom läkarkåren de närmaste åren. För att motverka den läkarbrist som hotar vill föreningen att Läkarförbundet verkar för att läkare över 50 år ska kunna säga nej till sjukhusbunden jour. Genom att minska arbetsbördan för äldre läkare hoppas man att fler ska välja att jobba kvar några år extra.

Överbeläggningen på landets sjukhus är ett tema som känns igen från tidigare år. Göteborgs läkarförening tycker att Läkarförbundet ska driva frågan om en nationell vårdplatsgaranti som kompletterar till vårdgarantin och den akutvårdsgaranti som

diskuteras i politiska kretsar.

Upplands allmänna läkarförening tar i en motion upp behovet av stöd till läkare som råkar ut för förtalskampanjer i media eller på nätet.

– Genom bloggar och hemsidor har det blivit mycket enklare för en enskild att sprida rykten om andra människor. Vi befarar att läkare med sin beslutsmakt är en grupp som kan bli särskilt utsatt. Vi tycker att Läkarförbundet behöver ta tag i detta i tid, säger ordförande Bengt von Zur-Mühlen.

Det finns redan i dag exempel på att läkare blivit uthängda i media och på Internet trots att de blivit friade i HSN, påpekar han. Upp-

Bengt von Zur-Mühlen

lands allmänna läkarförening vill därför att Läkarförbundet undersöker om det med rättsliga medel går att komma åt förtal på Internet och i media. Föreningen menar också att det ska vara frivilligt att förekomma på olika mer eller mindre seriösa »guider« på nätet där läkare läggs ut med namn och omdömen.

– Spontant tycker man att det inte borde vara tillåtet med sådana kataloger, men det är det tydligen. Vi vill att förbundet ska verka för en lagändring som ger en läkare rätt att dra sig ur, säger Bengt von Zur-Mühlen.

Stockholms läkarförening å sin sida vill att Läkarförbundet utreder möjligheten att ge medlemmar juridiskt stöd när patienter stämmer läkare som de anser felbehandlat dem inför civil domstol.

Michael Lövtrup